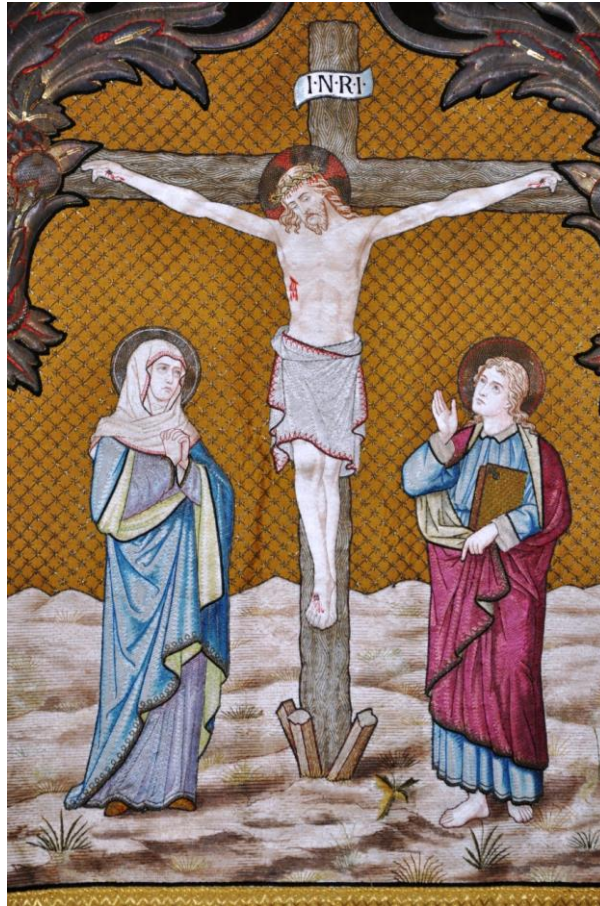

Overgenomen uit: Begijnhofkrant 48 (2015) 11-12

De Moeder van Smarten op het Begijnhof te Turnhout.

Jeannine Corthals

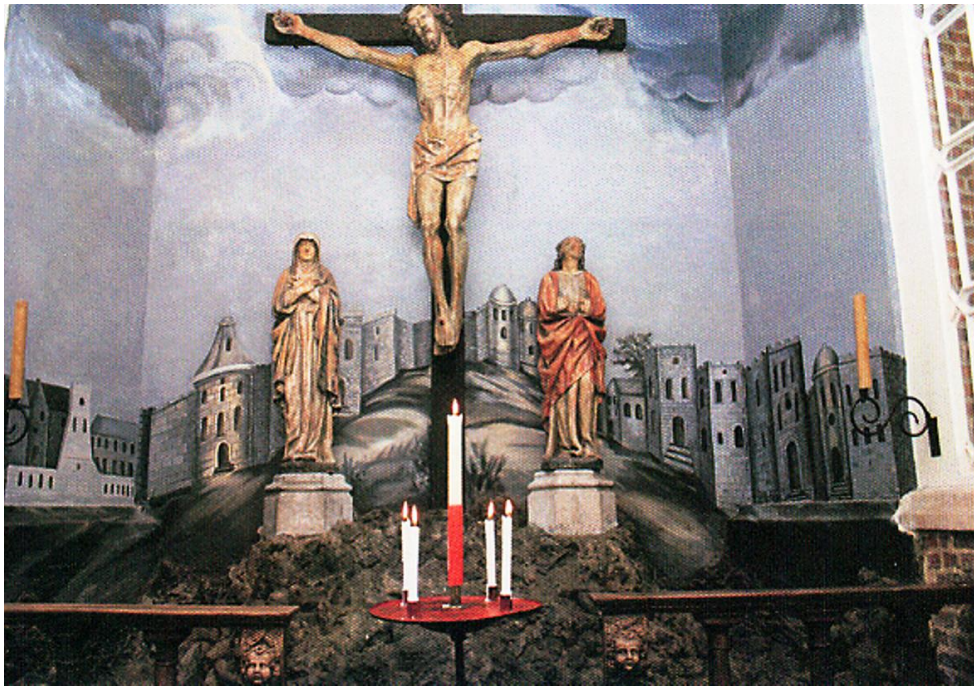

Detail van het processievaandel uit de Heilig Kruiskerk (foto Ingrid Rombaut)

Doorheen de eeuwen was de lijdende Moeder van Jezus een dankbaar onderwerp in de beeldende kunsten. Treurend onder het Kruis of met het hart door één of door zeven zwaarden doorboord, of omgeven door zeven medaillons waarop de smarten zijn weergegeven, werd Maria in beeld gebracht.

De 7 Smarten van Maria

1. De profetie van Simeon in de Tempel bij het opdragen van Jezus, Lukas 2:25-35
2. De vlucht naar Egypte, Mattheüs 2:13-14
3. Het zoekraken van Jezus in de Tempel, Lukas 2:42-51
4. Ontmoeting van Maria met Jezus op weg naar de Calvarieberg
5. Maria staat onder Jezus' kruis (Stabat Mater), Johannes 19:25-27
6. Maria omhelst Jezus' dode lichaam na de kruisafname (piëta)
7. Jezus wordt begraven, Mattheüs 27:57-66, Markus 15:42-47, Lukas 23:50-56, Johannes 19:38-42

Calvariekapel op het begijnhof (foto Ludo Verhoeven)

Op het Begijnhof van Turnhout achter de kerk bevindt zich een in 2005 gerestaureerde Calvariekapel. Met als achtergrond de Heilige Stad Jeruzalem wordt Jezus aan het Kruis afgebeeld. Onder het houten gepolychromeerd 16de eeuwse kruisbeeld staan de beelden van Maria, de rouwende moeder van Smarten en van de apostel Johannes. Beide gepolychromeerde houten beelden zouden eveneens in de 16de eeuw zijn vervaardigd.

Processievaandel uit de Heilig Kruiskerk (foto Ingrid Rombaut)

In de Heilig Kruiskerk is een processievaandel te bewonderen waar op een achtergrond van donker velours en afgewerkt met goudbrokaat, een Calvarieberg wordt afgebeeld. Een Calvarieberg stelt Christus aan het Kruis voor met onder het Kruis Maria en Johannes. De Calvarieberg waar Jezus gekruisigd werd, was een heuvel buiten de stadsmuur van Jeruzalem, ook schedelberg (*calva* is schedel in het Latijn) of Golgotha genoemd.

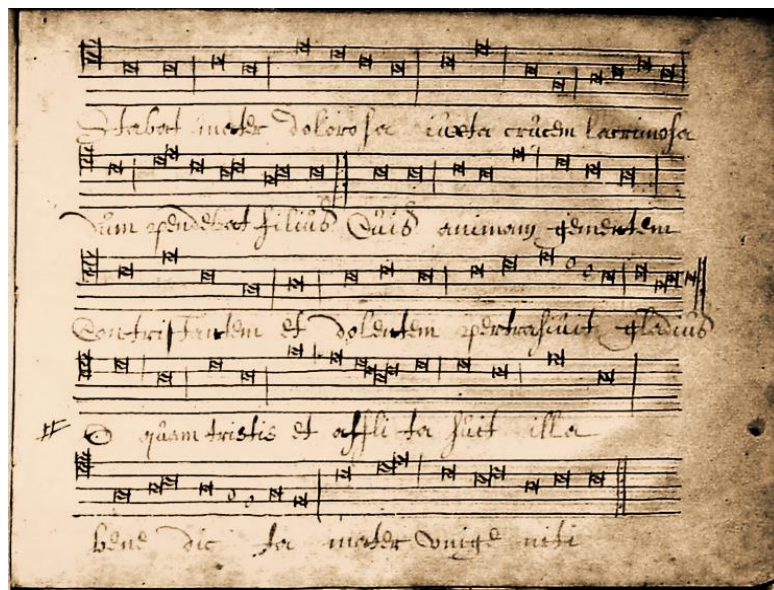
OLV. Van Smarten in de begijnhofkerk. Schenkingsopschrift: begijnen : juffrouw Sara Mallants geprofest 21 september 1664, overleden 2 juli 1688. Juffrouw Cathalijn Mallants geprofest 21 september 1664, overleden 24 december 1692. (foto H.K. 537).

In de Begijnhofkerk vooraan links staat een levensgroot wit geschilderd houten beeld uit de 2de helft van de 17de eeuw, het hart van Maria wordt doorboord door een met bladgoud belegd zwaard.

O. L. Vrouw van Smarten in het begijnhofmuseum. (foto Ludo Verhoeven)

Het begijnhofmuseum toont het lijden van Maria met een gepolychromeerd houten beeld uit de 2de helft van de 17de eeuw. Het hart van Onze Lieve Vrouw van Smarten wordt doorboord door één zwaard. Deze afbeelding is gebaseerd op de profetie van Simeon dat een zwaard het hart van Jezus' moeder zou doorboren (Lucas. 2, 34-35).

Begin van de partituur van Stabat Mater uit de muziekc collectie van het Begijnhof te Turnhout. BTubeg Hs02 (1655) f34r.

De uitgebreide muziekcollectie van het begijnhof van Turnhout met drukken en manuscripten vanaf de Contrareformatie tot het begin van de 20ste eeuw bevat een handschrift uit 1655 met de muziekpartituur en de volledige tekst van het *Stabat Mater*, een eeuwenoud gedicht over het sterven van Jezus aan het kruis en het lijden van Zijn Moeder.

Jeannine Corthals

Bronnen

Hugo Vanden Bossche (2013) *Begijnen, Begijnhoven en het Begijnhof van Turnhout*, Turnhout.

Jacques Janssen (1988). *Het Kunstpatrimonium van het Begijnhof te Turnhout*.

M.-Paule Peeters i.s.m. Johan Van Gorp (2009) *Inventaris van de Kunst- en andere voorwerpen van de kerk van het H. Kruis en de kapel van het H. Aanschijn op het Begijnhof te Turnhout. De Vrienden van het Begijnhof van Turnhout* vzw.

Mannaerts P., Vercammen E. (2004) *Inventaris van de muziekcollectie van het Begijnhof te Turnhout*.